

KULTÚRTÖRTÉNET II.

2022/23.
2. FÉLÉV

ALAPADATOK			
TANTÁRGY NEVE	Kultúrtörténet II.		Cultural History II.
TANTÁRGY KÓDJA(I)	YAXKUL2MNF		
SZERVEZETI EGYSÉG	Óbudai Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Kar, Építészmérnöki Intézet		
SZAK, TAGOZAT	építész MSc		nappali
TANTÁRGYFELELŐS OKTATÓ (Tárgyat irányító oktató)	Prof. Dr. Klein Rudolf, MTA-Doktora, egyetemi tanár	klein.rudolf@ybl.uni-obuda.hu	Fogadóórája a szorgalmi időszakban: előzetesen e-mailen egyeztetve. online oktatás esetén Zoomon
OKTATÓK, ELŐADÓK	Prof. Dr. Sugár Péter, DLA, tanszékvezető egyetemi tanár (BME)	petersugar0@gmail.com	Fogadóórája a szorgalmi időszakban: előzetesen e-mailen egyeztetve. online oktatás esetén Zoomon
	Rozmann Viktor okl. építész, okl. művészettörténész, egyetemi tanársegéd	rozzmann.viktor@ybl.uni-obuda.hu	Fogadóórája a szorgalmi időszakban: előzetesen e-mailen egyeztetve. online oktatás esetén Zoomon
	Molnár G. Levente, okl. tájépítész mérnök, óraadó	molnarglevente@gmail.com	Fogadóórája a szorgalmi időszakban: előzetesen e-mailen egyeztetve. online oktatás esetén Zoomon
ELŐKÖVETELMÉNY	Kultúrtörténet I. (YAXKUL1MNF)		
ELŐADÁSOK SZÁMA (HETENTE)	3 óra		
TANTERMI GYAKORLAT/ LABORGYAKORLAT (HETENTE)	1 óra		
TEREP- ÉS TANÜZEMI GYAKORLAT (HETENTE)	0 óra		
SZÁMONKÉRÉS MÓDJA	Félévközi feladat és vizsga		
MEGSZEREZHETŐ KREDITPONTOK	5		
KAPCSOLCSÓDÓ KURZUS	A tárgyat felvett hallgatóknak lehetősége van becsatlakozni a párhuzamosan az angol M.Sc-ben futó „Cultural History II.” c. tantárgy keretein belül szereplő külföldi vendégprofesszorok, illetve a hazai oktatók előadásába, mely utóbbiak lényegileg eltérnek a magyar kurzusétól.		
TANTÁRGY FEALADATA, RÖVID LEÍRÁSA	<p>A tárgy célja a modern és a kortárs építészet kultúrtörténeti háttérének/forrásainak bemutatása; tér, szerkezet, tömegek, ornamentika és mintázatai, vallás- és szellemtudományi gyökereinek, ösztönművészeti beágyazottságának (modern festészet és szobrászat) és civilizációs kölcsönhatásainak (Japán, Iszlám, prekolumbiánus Amerika, Fekete Afrika) elemzése, a képzőművészet, kertművészet és ezek építészetrel való kölcsönhatása (általános táj- és kertművészet története, a modern művészet rövid története). A tárgy további célja, hogy a hallgatókat kisebb önálló kutatásra felkészítse, és ezek szóbeli és írásbeli prezentálására alkalmassá tegye.</p> <p>A tárgy négy fő vonalon fut:</p> <p>(1) Modern építészet és civilizációs kölcsönhatások tér-, tömeg-, és szerkezet vonatkozásában;</p> <p>(2) A modern építészeti ornamentika-történeti, elméleti és morfológiai vizsgálata/felmérése;</p> <p>(3) A modern művészet története, illetve az építészet és társ művészetek kapcsolatai a 20. században;</p> <p>(4) Kert és tájtörténeti áttekintés az építészet szempontjából.</p>		

<p>AJÁNLOTT SZAKIRODALOM</p>	<p>(1) Szentkirályi Zoltán: Az építészet világtörténete, Terc Kft., 2004 Mark Gelernter: The sources of architectural form - A critical history of western design theory, Manchester University Press; 1995 Hanno-Walter Kruft: Geschichte der Architekturtheorie, München : Beck, 2013, Studienausg., 6. erg. Aufl. Klein Rudolf: A lakóéptől az érző építészetig - XX. századi elméletek - Novi Sad : Forum, 1988 Klein Rudolf: Tadao Ando – Architect Between East and West / Az építész Kelet és Nyugat között, Budapest: Pont Publishers, 1996. Rudolf Klein: Some Non-Christian Religious Roots of 20th Century Architecture, In: Architecture and Ideology, ed.: V. Mako, M. Roter, M. Lazar, Cambridge Scholars, 2014, pp. 77-94.</p> <p>(2) Owen Jones: Ornamentika - Népek, korok díszítőelemei Kenneth Frampton: A modern építészet kritikai története Arnulf Lüchinger: Structuralism in Architecture and Urban Planning Hannes böhringer: Kísérletek és tévelygések Farshid Moussavi, Michael Kubo: The Function of Ornament Ornamentika és modernizmus - Ernst Múzeumi Füzetek 2. Budapest, 2006. Lionel March, Philip Steadman: Geometria az építészetben</p> <p>(3) Amy Dempsey, Modern Art, Thames and Hudson, 2018. https://artportal.hu/lexikon/ https://www.hung-art.hu/frames.html?/szojegyiz.html https://www.hung-art.hu/frames.html?/vezetes.html http://www.sze.hu/muvtori/belso/stilusok/modern/modern01.htm https://www.sulinet.hu/tovabbtan/felveteli/2001/27het/muvtori/muvtori27.html https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-11-evfolyam https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-12-evfolyam http://enciklopedia.fazekas.hu/tree/t60.htm http://enciklopedia.fazekas.hu/tree/t81.htm https://mek.oszk.hu/02100/02185/html/402.html</p> <p>(4) Alföldy Gábor: <i>Historical revivalism in Hungarian country house gardens between 1880 and 1930: An exploration and analysis.</i> In: Acta Historiae Artium; 48. tom., 2007; p. 115-189. Buttler, Adrian v.: <i>Az angolkert - Galavics Géza: Magyarországi angolkertek.</i> Budapest, 1999. Fatsar Kristóf: <i>Magyarországi barokk kertművészet.</i> Budapest, 2008. Ormos Imre: <i>A kerttervezés története és gyakorlata.</i> Budapest, 1967. Stirling János: <i>Magyar reneszánsz kertművészet a XVI-XVII. században.</i> Budapest, Enciklopédia Kiadó, 1996. Turner, Tom: <i>Garden History. Philosophy and Design 2000 BC - 2000 AD.</i> Spon Press, 2005. Gordon Campbell, <i>A Short History of Gardens,</i> Oxford University Press, 2016</p>
<p>TANANYAGOK, KÖZZÉTETT ELŐADÁSANYAGOK</p>	<p>E-learning / moodle rendszerben a tárgyhoz tartozó kurzushoz feltöltve</p>
<p>ONLINE OKTATÁS ESETÉN</p>	<p><i>Kapcsolattartás:</i> Neptun rendszerben, E-learningen és e-mailen.</p> <p><i>Órák megtartása:</i> E-learning rendszerben jelzett linkeken, Zoom rendszerben.</p>

A FÉLÉV ÜTEMEZÉSE			
HÉT	ELŐADÁS-BLOKK	ELŐADÓ	FÉLÉVKÖZI FELADAT ÜTEMEZÉSE
1 03.02.	Bevezető a modern képzőművészetbe - modernitás, a társadalmi háttér a 19. és a 20. században. Preraffaelita iskola és Arts and Crafts. Ruskin. Morris. Mackintosh.	RV-1	A hallgatók a négy témakör/oktató (1. Modern építészet és civilizációs kölcsönhatások; 2. A modern építészeti ornamentika-történet, elméleti és morfológiai vizsgálata; 3. Kert és tájtörténeti áttekintés; 4. A modern művészet története) egyikéből választanak témát, és feliratkoznak a listákra.
	Kulturális pre-globalizáció: a kortárs építészet civilizációs gyökerei, keretei és kölcsönhatásai. Japonizmus, a japán esztétika kulcsfogalmai és történeti példák (Villa Katsura, Ryo-an ji, stb.) . A japán hatása Frank Lloyd Wright, Otto Wagner, Adolf Loos építészetére.	KR-1	Elvben arra törekszik a tanszék, hogy közel azonos számú munka legyen minden témakörből. A lista elektronikus alapon készül el, és az egyensúly megtartása céljából a tanszék fenntartja a jogot, hogy később jelentkezőket statisztikai elvek alapján ossza szét, hogy az említett egyensúly meglegyen. Ebben a fordulóban csak a témakört kell megjelölni.
2 03.09.	A 19. századi kontinentális modern európai művészet mozgalmi a 1900-as századfordulóig I. (A modern festészet társadalmi, gazdasági, szociológiai előzményei. Művészeti előzmények.)	RV-2	Elgondolkodás a témakörön belüli pontos téma meghatározásán, alapvető módszertani kérdések - irodalom, bejárando helyszínek kiválasztása. Kapcsolatteremtés az illető témakör oktatójával, tapogatózó konzultációk elektronikus formában.
	Charles Rennie Mackintosh és Joseph Hoffmann, Ludwig Mies van der Rohe, Alvar Aalto, Carlo Scarpa; Az arisztotelészi esztétika és japán hagyomány; az első kísérletek a szintézisre: strukturalizmus és metabolizmus (Jean Piaget, Kisho Kurokawa és a posztmodern-kori szintézis A „rend” és a „szél” esztétikájának ellentéte, illetve ezek áthidalása.	KR-2	
3 03.16.	A 19. századi kontinentális modern európai művészet mozgalmi a 1900-as századfordulóig II. (Impresszionizmus, Posztimpresszionizmus, Nabis-művészcsoport, magyar „vadak” művészcsoport.)	RV-3	Helyszínbejárás, ahogy az időjárás megengedi. Elméleti témáknál az első gondolatok/formák papírra vetése.
	Tadao Ando mint a Kelet és Nyugat építészetének ötvözése - táj és épület. az iszlám hatás megjelenése a nyugati művészetben: a <i>Bekleidungstheorie</i> és a 19. századi orientalizmus.	KR-3	
4 03.23.	Mintázat és ornamentika - definíciók, kulturális kötődés és metafizika; rövid ornamentika-történet; az ornemens fajtái; ornemens és szerkezet, Gottfried Semper <i>Bekleidungstheorie</i> -je és Friedrich Schinkel elmélete, a közöttük levő ellentmondás feloldása a mintázatok révén.	SP-1,2	A beadandó tervezett célja, tartalma és módszertana.
5 03.30.	Az ornamentika geometriája 1 - lineáris díszítés, Az ornamentika geometriája 2 - nem lineáris díszítés, Az ornamentika geometriája 3 - komplex díszítés; az ornamentika teresedése - 2D-3D, ornamentika és tér.	SP-3,4	Adatgyűjtés (helyszíni vázlatok, fotózás, levéltározás).
04.06.	REKTORI SZÜNET		

6 04.13.	Ornamentika gyakorlatban, szerkesztési technikák, szín és geometria; ornamentális faldekonstrukció - Alhambra Oroszlánudvar, Herzog és deMeuron baseli Gyerekkorháza; Herzog és deMeuron teresedett, réteges ornamentika - SUVA épület, Basel; Jean Nouvel, a mozgó ornamentika - Institute du Monde Arabe.	SP-5,6	Adatgyűjtés (helyszíni vázlatok, fotózás, levéltározás). Az adatgyűjtés fokozatos befejezése, a bemutatás módszereinek fontolgatása.
7 04.20.	Bevezetés a táj- és kertépítészetbe. A kertalakítás kezdetei a keresztény kultúrkörben, középkori és a reneszánsz kertművészet Itáliában, ennek hatásai Európára és a magyar királyi kertkialakításokra.	ML-1,2	Írás, szerkesztés.
8 04.27.	Barokk kertművészet alapjai, kiemelkedő alkotásai. A francia barokk kertek hatásai európai többi országára. Magyarországi barokk kertek. Tájképi kertek kialakulása és fejlődése (Anglia és a kontinens kertművészetete).	ML-3,4	RÉSZLEADÁS Beta verzió feltöltése. RÉSZÉRTÉKELÉS A feltöltött anyag időszakos oktatói értékelése, az esetleges korrekciók, kiegészítések kijelölése.
05.04.	HÉTFŐI TANÍTÁSI MUNKAREND, (MÁJUS 1. HELYETT)		
9 05.11.	Magyarországi tájképi kertek kialakulása. A 19. század és a századforduló kertművészeti irányzatai, modern kertalakítás. A modern kertépítészet kialakulása a XX. században napjainkig.	ML-5,6	A beta verzió javítása, bővítése. Kimaradt elemek pótlása.
10 05.18.	Az 1900-as évek képzőművészete - elméletek, gyakorlat. Szecesszió (és névváltozatai). Franciaország, Belgium, Spanyolország. Bécs-Budapest-Riga. Az avant-garde mozgalom az európai képzőművészetben I. Fauvizmus. Kubizmus. Futurizmus. Európai neo-orientalizmus: Jean Nouvel, H&M és gyökereik, viszonyuk a korai 20. századi és a kortárs építészethez, illetve az átértelmezett iszlám hagyományokhoz. Fekete Afrika művészetének és építészeti hagyományainak hatása a modernizmusra Picassótól a strukturalizmusig. (építészeti kubizmus, expresszionizmus); Neo-avantgárd (Zvi Hecker, Peter Eisenman, Daniel Libeskind, Zaha Hadid)	RV-4 KR-4	VÉGLEADÁS A véglegesített, javított beta-verzió feltöltése.
11 05.25.	Az avant-garde mozgalom az európai képzőművészetben II. Expresszionizmus. Absztrakt festészet. Szürrealizmus. Képzőművészet a Bauhausban - magyarok a Bauhausban. Magyar művészet a 20. sz. első felében: Csontváry, Rippl-Rónai, posztimpreszi-onizmus és szecesszió. A 20. sz. második felének művészete. Absztrakt expresszionizmus. "Ez mitől művészet?" Nádler Istvántól Duchampig és vissza. Mi a giccs? Pop art. Op art. Hiperrealizmus. Kinetikus művészet. Konceptuális művészet. Body art/Performance.	RV-5 RV-6	PÓTLEADÁS (-10%)
12 06.01.	A leadott feladatok publikus bemutatása.	KR-5,6	PREZENTÁCIÓ

A FÉLÉV TELJESÍTÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI		
KÖVETELMÉNY	LEÍRÁS	MINŐSÍTÉS
A FOGLALKOZÁSOKON VALÓ RÉSZVÉTEL KÖVETELMÉNYEI	Az előadás blokkokról legfeljebb három alkalommal lehet hiányozni, a tantárgyi követelményekre az Egyetemi Tanulmányi és Vizsgaszabályzat, illetve a kari kiegészítésében foglaltak érvényesek. (kiemelten ETVSZ 46. §) Online oktatás esetén a zoom-ban arccal kell megjelenni. A zoom szekciók video-felvételre kerülnek és hozzáférhetők a hallgatók számára.	-
AZ IGAZOLÁS MÓDJA A FOGLALKOZÁSOKON ÉS A VIZSGÁN VALÓ TÁVOLLÉT ESETÉN	A távollétet orvosi igazolás mellett tekintjük igazoltnak.	-
FÉLÉVES feladat rövid leírása	<p>A féléves feladat a négy témakör (előadás-blokkok) valamelyikének tárgyköréből a fenti oktatók egyikének irányítása mellett.</p> <p>Preferáltak a hazai témák, a felmérés, levéltári háttér és a kulturális közeg ismerete miatt. A hallgatók feliratkoznak az oktatók listáira, úgy, hogy nagyjából mindegyik témában 10-15 hallgató legyen.</p> <p>Témakörök:</p> <ul style="list-style-type: none"> (1) Építészet és civilizációs kölcsönhatások (japán hatás, iszlám orientalizmus, középamerikai hatás, Fekete Afrika hatása a kubizmuson átszűrődve); (2) Ornamentikák és mintázatok a modern, illetve kortárs építészetben kiválasztott épületeken vagy építészeti életművében, ornamentals elhelyezése, fajtája, jelentése vagy nem-jelentése, morfológiája nyomán - helyszíni felmérés, szerkesztés, osztályzás; (3) Modern művészet és építészet - társzművészeti elemek Újlipótváros épületeinek homlokzatán: szobrok, domborművek, más figurális elemek és ezek elhelyezése; (4) Táj- és kertépítészet - épület-kert kapcsolat kiválasztott példákon, épület-csoport táj, városi parkok elemzése/bemutatása <p>Az egyes feladatok/témakörökkel kapcsolatos további információk az előadások alkalmával, az érintett témavezető instrukciói alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A feladat elvégzése a félév teljesítéséhez kötelező! ▪ Pótleadási időpontban a féléves feladat pontlevonás fejében adható be (-10%). 	50 pont <i>Elérendő: min. 30 pont</i>
Vizsga	Írásbeli vizsga a félév előadásainak anyagából. Minimum elérendő pontszám 25 pont (min. 50%).	50 pont
ÉRTÉK ÖSSZESEN		100 pont

FÉLÉVZÁRÁS KÖVETELMÉNYEI				
AZ ALÁÍRÁS MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELEI	<p>FÉLÉVES FELADAT teljesítése legalább 30 pontra (60%). A gyakorlatokon való részvétel a fenti követelmények szerint. Amennyiben a fentiek bármelyike nem teljesül, a félév megtagadásra kerül.</p>			
ALÁÍRÁSPÓTLÁS FELTÉTELE	<p>„Aláíráspótló vizsga” a vizsgaidőszak első 10 napjának valamelyikén kerül meghirdetésre a Neptun rendszerben. A féléves feladat az aláíráspótló vizsga alkalmával ismételten leadható, amennyiben valamennyi leadási határidőt teljesítette, a végleadás alkalmával a beadott feladat legalább 50% pontértéket elért, de nem teljesítette a min. 60%-ot.</p>			
MEGAJÁNLOTT JEGY MEGSZERZÉSÉNEK FELTÉTELEI	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tematika haladási tervének megfelelő ütemezéssel, gondos, a félév során folyamatosan végzett munkával elkészített féléves feladat. ▪ A tematika szerinti ütemezés határidőinek megfelelően bemutatott részleadások, és ezek alapján elvégzett megfelelő korrekciók. ▪ VÉGLEADÁS alkalmával leadott féléves feladat, amely 4 (jó) vagy 5 (jeles) értékelésben részesült. ▪ PÓTLEADÁS alkalmával leadott féléves feladat alapján <u>megajánlott jegy nem szerezhető!</u> 			
	80-89 pont	90-100 pont		
	4 - JÓ	5 - JELES		
A VIZSGÁRA BOCSÁTÁS FELTÉTELEI	<p>Akik nem érik el a megajánlott jegy szintjét, azok a vizsgaidőszakban a Neptunban történő jelentkezés után vizsgát tehetnek. Vizsgát csak azok a hallgatók tehetnek, akik az aláírást (esetleg egy korábbi félévben) már megszerezték. A vizsgaidőszakban a hallgató a Neptunban kijelölt vizsganapok valamelyikén vizsgázik. A vizsga 60 perc időtartamú, több feladatot tartalmazó, 50 pont összértékű írásbeli vizsga formájában. A vizsgán minimum 25 pont (min. 50%) érendő el.</p>			
A VIZSGAJEGY KIALAKÍTÁSA	<p>A jegyet a vizsgán elért pontszáma (min. 50 %, min. 25 pont) és a féléves feladatok pontszámának (min. 30 pont) összege adja.</p>			
	0-49 pont	50-69	70-79	80-89
	1 - ELÉGTELEN	2 - ELÉGSÉGES	3 - KÖZEPES	4 - JÓ
			80-89	90-100
			4 - JÓ	5 - JELES